

ITALOELLENICA 2021

Το 2021 η Ελλάδα γιορτάζει τα διακόσια χρόνια από το ξέσπασμα της επανάστασης στη Μολδοβλαχία, η οποία στη συνέχεια οδήγησε στον Αγώνα για την ανεξαρτησία και τελικά στην απελευθέρωση των Ελλήνων από τον Οθωμανικό ζυγό.

Το Εργαστήριο Γλώσσας, Μετάφρασης και Μελέτης των σχέσεων μεταξύ ιταλικής και ελληνικής γλώσσας (LabItEl) του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, για να τιμήσει το γεγονός, διοργάνωσε το Διεθνές Συνέδριο *Italoellenica 2021* με θέμα

***Γλωσσικές και πολιτισμικές ιστορίες μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας:
Μελέτες για τα Διακόσια Χρόνια από την Εθνική Επανάσταση
Storie linguistiche e culturali fra la Grecia e l'Italia:
Studi per il Bicentenario della Rivoluzione Greca***

το οποίο πραγματοποιήθηκε δια ζώσης και εξ αποστάσεως την Τρίτη 9 Νοεμβρίου 2021, από τις 10 πμ ως τις 6 μμ, στο Αμφιθέατρο «Ι. Αργυριάδης» του ΕΚΠΑ (Πανεπιστημίου 30).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστημίων Αθηνών
— ΔΙΕΘΝΕΣ ΤΟ 2021 —
UNIVERSITÀ NAZIONALE
E KAPODISTRIAS DI ATENE

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI TRIESTE

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

21

ITALOELLENICA 2021

Γλωσσικές και πολιτισμικές
ιστορίες μεταξύ Ελλάδας
και Ιταλίας:
Μελέτες για τα
Διακόσια Χρόνια από την
Ελληνική Επανάσταση

Storie linguistiche e culturali
fra la Grecia e l'Italia:
Studi per il Bicentenario
dalla Rivoluzione Greca

9 Νοεμβρίου
novembre 2021 10 πμ - 6 μμ.
(ώρα Ελλάδος)

Το Συνέδριο θα διεξαχθεί εξ αποστάσεως, μέσω πλατφόρμας webex
Για να παρακολουθήσετε την απευθείας μετάδοση από το κανάλι Youtube του ΕΚΠΑ
<https://youtu.be/bF3Wx1KSh9U>
Il convegno si svolgerà a distanza, sulla piattaforma webex
Per seguire la diretta streaming sul canale Youtube dell'EKPA

Το Συνέδριο συμμετέχει στο πρόγραμμα Tempo Forte της Ιταλικής Πρεσβείας
Il Convegno partecipa al programma Tempo Forte dell'Ambasciata d'Italia

Το Συνέδριο, το οποίο υποστηρίζεται από το πολιτιστικό πρόγραμμα *Tempo Forte* της Ιταλικής Πρεσβείας, διοργανώνεται ανά διετία από το 2015, πάντα σε συνεργασία με πανεπιστήμια που συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus και με ακαδημαϊκούς θεσμούς της Ιταλίας και της Ευρώπης, μεταξύ των οποίων τα πανεπιστήμια της Μάλτας και της Κροατίας και η Accademia della Crusca (ιδρ. 1603) της Φλωρεντίας.

Το φετινό Italoellenica πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Τεργέστης, το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού και τη Fondazione Cini της Βενετίας.

Χαιρετισμό απηύθυναν ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας Καθ. Δημήτριος Καραδήμας, η Πρώτη Σύμβουλος της Πρεσβείας κα Susanna Schlein, η οποία αντικατέστησε την Πρέσβειρα κα Patrizia Falcinelli που βρισκόταν στην Ιταλία λόγω της επίσημης επίσκεψης του Υπ. Εξ. κ. Δένδια, η Καθ. Χρύσα Μαλτέζου μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, ο Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής, Καθ. Αχιλλέας Χαλδαιάκης, ο Πρόεδρος του ΤΠΦ Καθ. Γεράσιμος Παγκράτης και ο Πρόεδρος του ΕΙΠ κ. Νίκος Κούκης.

Ο κ. Αντιπρύτανης τόνισε ότι, *«το γεγονός ότι το Συνέδριο τελεί υπό την αιγίδα της Πρεσβείας και ότι πραγματοποιείται σε σύμπραξη με ανώτατα ιδρύματα της Ιταλίας και του εξωτερικού, κάτι που πιστοποιείται και από τη συμμετοχή σπουδαιών γλωσσολόγων και προσωπικοτήτων από Παν/μια και Ακαδημίες της Ευρώπης και της Αμερικής τόσο στην Τιμητική Επιτροπή όσο και στις εργασίες, αποτελεί σαφή ένδειξη ότι το Παν/μίο μας, μέσω του διδακτικού προσωπικού του, μπορεί να αναπτύξει διεθνείς δραστηριότητες υψηλού επιπέδου, προάγοντας παράλληλα τις ανθρωπιστικές σπουδές σε όλο τον κόσμο»*. Εξάλλου, ως Αντιπρύτανης για τις Διεθνείς Σχέσεις, ο κ. Καραδήμας επικρότησε *«τη συνεργασία που συνάπτει κάθε χρονιά το Εργαστήριο στο πλαίσιο των Italoellenica με ιδρύματα του εξωτερικού που συμμετέχουν στο Erasmus, γιατί ενδυναμώνει το Πρόγραμμα και το προβάλλει με τον καλύτερο τρόπο στον ακαδημαϊκό αλλά και τον κοινωνικό χώρο»*. Καταλήγοντας, σημείωσε ότι *«Η δε έκδοση των Πρακτικών της εκάστοτε χρονιάς από τις Εκδόσεις του ΕΚΠΑ συμβάλλει σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση»*.

Η Ακαδημαϊκός κα Χρύσα Μαλτέζου, τ. Διευθύντρια του Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας, θύμισε τις προαιώνιες σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας, ειδικά κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας και του Αγώνα για την ανεξαρτησία. Έκλεισε τον σύντομο χαιρετισμό της με τη μνεία ενός γράμματος που είχε απευθύνει το 1830 σε φίλο του Ιταλό ο νεαρός Κεφαλλονίτης Ιερώνυμος Τυπάλδος Πρετεντέρης, σπουδαστής στο Πανεπιστήμιο της Μπολόνια: «Εγώ μολονότι δεν είμαι Ιταλός, είμαι αδελφός σου, γιατί αδελφοί είναι όλοι εκείνοι που έχουν στην ψυχή τους το πάθος της ελευθερίας» (Io, benché non sono italiano, sono fratello tuo; fratelli sono tutti quelli che hanno nelle loro anime la passione della libertà).

Στο Συνέδριο συμμετείχαν με ομιλία 14 επιστήμονες, μεταξύ των οποίων ο Καθ. Nicola De Blasi από το Πανεπιστήμιο Federico II της Νάπολι και η Καθ. Annalisa Nesi από το Πανεπιστήμιο degli Studi της Σιένας, και οι δύο μέλη της Accademia della Crusca, καθώς επίσης και ο Franco Montanari Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Γένοβας και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και συγγραφέας του περίφημου λεξικού *Vocabolario della lingua greca (Σύγχρονο Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, σε μετάφραση του Καθ. Αντωνίου Ρεγκάκου της Ακαδημίας Αθηνών).

Κεντρικός ομιλητής ήταν ο Franco Crevatin, Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Τεργέστης και της Μόσχας, επιστημονικός υπεύθυνος του Atlante Linguistico Mediterraneo, ο οποίος παρουσίασε τον Ιωάννη Καποδίστρια από μια νέα οπτική γωνία, της ιταλικής καταγωγής της οικογένειάς του (ονόματι Vittori, από τη Βενετία), κάτι που, όπως είπε, δεν μειώνει, αλλά προσφέρει ακόμα περισσότερη αίγλη στην ευγενή και διεθνή προσωπικότητά του.

Όλοι οι ομιλητές παρουσίασαν γεγονότα, πρόσωπα και γραφές που σχετίζονται με την Εθνική Επανάσταση. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στον ιταλικό Φιλελληνισμό, τη δράση των Ελληνικών Κοινοτήτων της Ιταλίας και τις ελληνοϊταλικές σχέσεις εν γένει, με έμφαση στη γλώσσα.

Το Πρόγραμμα του Συνεδρίου

A' ENOTHTA

Ελληνική γλώσσα και πολιτισμός στην Ιταλία

11.00-11.20 Annalisa Nesi, *Sulla recente edizione commentata dei Canti Corsi di Niccolò Tommaseo*

11.20-11.40 Franco Montanari, *Hellenismòs. Retorica e grammatica da Aristotele a noi*

11.40-12.00 Donato Loscalzo, *Lessico della libertà e 1821 nei letterati italiani*

12.00-12.20 Caterina Papatheu, *Lingua e cultura greca nei torchi italiani (XVI-XVII sec.)*

12.20-12.40 Francesco Montuori, Nicola De Blasi, Patricia Bianchi, *Dalla Grecia all'Italia (e ritorno): antichi e nuovi episodi di contatto*

12.40-13.00 Συζήτηση

B' ENOTHTA

Ιταλική γλώσσα και πολιτισμός στην Ελλάδα

15.00-15.20 Βύρων Φιδετζής, *H tragedia lirica Marco Botsaris μεταξύ μουσικής και γλώσσας*

15.20-15.40 Σπυρίδων Ι. Φλογαίτης, Χριστίνα Ε. Παπακώστα, *Ο Ιωάννης Καποδίστριας και οι Καρμπονάροι: από την ιταλική χερσόνησο στην επαναστατημένη Ελλάδα*

15.40-16.00 Γωγώ Βαρζελιώτη, *Χρήσεις της ιταλικής γλώσσας στο ελληνικό θέατρο (18^{ος}-19^{ος} αιώνας)*

16.00-16.20 D. Minniti-Γκόνια, *Le Costituzioni eptanesiache: lingua e traduzione*

16.20-16.40 Χάρης Μελετιάδης, *Ο επαναστατικός Σολωμός*

16.40-17.00 Ευριπίδης Γαραντούδης, *Ο Κάλβος και ο Σολωμός στο σταυροδρόμι της Επανάστασης και της ιταλικής διαμόρφωσής τους*

17.00-18.00 Συζήτηση και λήξη του Συνεδρίου

18.00 *Απαγγελίες ιταλικών ποιημάτων για την Ελληνική Επανάσταση από φοιτητές του ΤΙΓΦ.*

Η Διευθύντρια
του Εργαστηρίου Γλώσσας, Μετάφρασης και Μελέτης
των σχέσεων μεταξύ ιταλικής και ελληνικής γλώσσας
Επιστημονική Υπεύθυνη του Συνεδρίου
Καθ. Domenica Minniti-Γκόνια

